

Handläggare
Karin Söderling
Tfn: 08-508 30121

Datum
2009-06-05

Sidnummer
Sid 1 (6)

Diarienummer
Dnr 48-583/2009

KNs sammanträde
2008-06-15

Ärendenummer

13

Åtgärder med anledning av händelse vid Bromma kyrka, svar på ärende för beredning.

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens redovisning.
2. Kyrkogårdsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden i samband med sammanträdet den 15 december 2009 med uppföljning av genomförda åtgärder.

Mats Larsson
förvaltningschef

Christer Knutås
avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen redovisar i ärendet åtgärder för att öka säkerheten vid hantering av kistor med stoft. Detta med anledning av händelsen den 20 april då det upptäcktes att stoftet av ett spädbarn försvunnit. Kistan förvarades vid en lokal intill Bromma kyrka. Förvaltningen redogör i ärendet kring genomförda åtgärder, åtgärder på kort sikt samt mer långsiktiga lösningar för att öka säkerhet och skalskydd utan att ge avkall på en god service till begravningsbyråbranschen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningschefens stab samt inom den tekniska avdelningen. Samråd och dialog har skett med företrädare för begravningsbyråbranschen både i den så kallade BESK-gruppen samt i en särskilt sammansatt arbetsgrupp som diskuterat säkerhetsfrågorna kring kisttransporter. I arbetsgruppen har ingått representanter från Sveriges begravningsbyråer i förening (SBF), Fonus samt chefen för kapellenheten vid kyrkogårdsförvaltningen som också varit sammankallande.

Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 2009-06-04.

Bakgrund

Kyrkogårdsnämnden gav vid sammanträdet 2009-05-12 förvaltningen i uppdrag att ”snarast och skriftligen komma med förslag på lämpliga åtgärder såväl säkerhetsmässiga, praktiska som etiska för att säkerställa, att kontrollera över såväl lokal som verksamhet upprätthålls. Huvudmannaskapsfrågan för samtliga liknande lokaler bör klaras ut på ett tydligt sätt.”

Bakgrunden till uppdraget var en händelse den 20 april vid Bromma kyrkogård, där stoftet efter ett avlidet spädbarn saknades när kistan öppnades i samband med visning. Vid denna händelse framkom att lokalen där kistan förvarades stod olåst under dagtid och att dessutom flera begravningsbyråer, mot gällande anvisningar, använt utrymmet till förvaring av stoft längre och kortare tider inför begravningsceremonier.

Polisutredning pågår i ärendet.

Förvaltningens redovisning av genomförda och planerade åtgärder

Bisättning, bisättningslokal.

Begreppet ”bisättning” är inte entydigt men används i normalfallet kring följande moment; kistläggning, svepning, påklädnad och nedbäddning, transport av kistan och slutligen mottagande av kistan för förvaring och visning. Av dessa moment åligger det begravningshuvudmannen, det vill säga kyrkogårdsförvaltningen, att tillhandahålla lokaler för förvaring och visning. Intill dess att begravningshuvudmannen tagit emot stoftet i sådan lokal är det dödsboet och dess ombud (i normalfallet begravningsbyrån) som har ansvar för stoftet.

Begravningshuvudmannens ansvar

Begravningshuvudmannen har efter det att stoftet tagits emot även ansvar för eventuella transporter till begravningsceremoni, till eventuell kremering och gravsättning. Kyrkogårdsförvaltningen har tecknat särskilt transportavtal med begravningsbyråbranschen att sköta dessa transporter på huvudmannens vägnar. Av såväl etiska som miljömässiga skäl är det angeläget dessa transporter sker så korta sträckor som möjligt.

De lokaler för förvaring av kistor med stoft, där begravningshuvudmannen tagit över ansvaret, kallar kyrkogårdsförvaltningen för bisättningslokaler. Till dessa lokaler anvisas begravningsbyråerna att föra stoftet för förvaring inför ceremonierna. Här finns kylda utrymmen och möjligheter till visning.

Åtgärder med anledning av händelse vid Bromma kyrka, svar på ärende för beredning.

Kyrkogårdsförvaltningen anvisar följande tre lokaler som bisättningslokaler:
Norra kapellet, Räcksta krematorium och Skogskrematoriet.

Normalt sker in/utkvittering av stoft i en särskild liggare. Önskar begravningsbyråerna kvittens att kistan är mottagen ska de kunna uppsöka kyrkogårdsförvaltningens personal på respektive plats.

Bromma kyrka

Bromma kyrka används flitigt för begravningsceremonier under vardagar. Det är församlingen som ansvarar för kyrkolokalen medan kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för den lokal strax norr om kyrkan som använts inför begravningsceremonierna. Lokalen består av två rum, ett förrum, ”kapellet”, med tillhörande gästtoalett som använts som smycknings- och visningsrum samt ett bakomliggande rum, ”kistförvaringen” där det funnits möjlighet för uppställning av kistor samt för blomsterbuden att lämna blommor inför ceremonierna. Det har inte funnits lås mellan de båda rummen, men ingången till ”kapellet” har hållits låst, utom på de tider dagtid när ceremonier pågått och förberetts och då begravningsbyråer, blomsterbud och bärare har behövt komma in i lokalerna.

I samband med händelsen den 20 april vid Bromma kyrka stängdes omedelbart lokalen och meddelande härom gick ut till samtliga begravningsbyråer.

Det bakomliggande kistförvaringsutrymmet var tidigare försett med en kylanläggning men denna togs bort för mer än tio år sedan. Begravningsbyråerna har hänvisats till Räcksta krematorium för ”bisättning” och därmed en mer etisk förvaring av kistor med stoft.

Efter dialog med begravningsbyråbranschen har det framkommit att det funnits en missuppfattning hos flera byråer om att lokalen i Bromma varit försedd med kylaggregat och att därför skulle vara möjligt att förvara kistor med stoft på ett etiskt sätt. Kyrkogårdsförvaltningens personal vid Bromma har dock under årens lopp påmint berörda byråer om att lokalen inte är avsedd för kistförvaring.

Anledningen att lokalerna vid Bromma missbrukades kan i vissa delar hänföras till bristande/otydlig information och dialog mellan förvaltningen och byråerna. Idag finns en del information till branschen på kyrkogårdsförvaltningens hemsida. Information går också ut via en mailbox med e-postadresser till alla begravningsbyråer som därmed får kontinuerlig information vid olika förändringar. I samband med att möten i den s k BESK-gruppen kom igång under 2007 har informationsutbytet förbättrats men kan utvecklas ytterligare.

Åtgärder med anledning av händelse vid Bromma kyrka, svar på ärende för beredning.

Box 9, 121 77 Globen, Arenavägen 41
Telefon 08 508 30100. Fax 08 508 30080
karin.soderling@kyf.stockholm.se

Idag hålls dörren mellan ”kapellet” och kistförvaringen alltid låst och därmed kan ingen kistförvaring överhuvudtaget ske vid Bromma. Låset installerades några dagar efter händelsen den 20 april.

Entrédörren in till ”kapellet” är numera låst med ett kodlås som gör det möjligt för blomsterbud att kunna lägga in blommor i ”kapellet”. Kodlåset går att använda dygnet runt. Byråer och bärare kan också komma in via kod och det kan vara möjligt för byråerna att använda rummet för smyckning inför ceremonin. Detta sker dock inte utan smyckningen av kistan med den avlidne sker oftast på Råcksta krematorium av praktiska skäl. Visning sker idag antingen på Råcksta eller, vilket också har förekommit, inne i kyrkan.

Spånga kyrka

Intill Spånga kyrka finns ett mindre ”kapell” som på liknande sätt som vid Bromma kyrka använts för korttidsförvaring av kistor inför ceremonier i Spånga kyrka. Här har också blomsterbuden kunnat lämna in blommor inför ceremonierna och lokalen har stått upplåst under dagtid. Lokalen består av en övervåning där inlämning av blommor och smyckning av kista skett. På undervåningen har funnits förvaringsutrymme för kistor. Efter händelsen vid Bromma stängdes lokalen helt men övervåningen finns numera tillgänglig med kodlås för blomsterbud m fl. Möjlighet till visning av stoft finns fortfarande här men har hittills inte utnyttjats. Alla kistor med stoft hänvisas till Råcksta krematorium för förvaring.

Stora Gravkoret vid Norra begravningsplatsen

Intill Stora Gravkoret finns en lokal där korttidsförvaring av kista med avliden inför ceremoni har varit möjlig. Lokalen stängdes helt efter händelsen vid Bromma och all kistförvaring hänvisas numera till Norra kapellet vid Norra Begravningsplatsen eller Råcksta krematorium..

Uppståndelsekapellet

Vid Uppståndelsekapellet på Skogskyrkogården finns ett liknande mindre utrymme för dagförvaring av kista i samband med ceremoni. Lokalen används också för blomsterinlämning och smyckning . Annan förvaring av kista med avliden hänvisas numera till Skogskrematoriet.

Utökad tillgänglighet.

Kyrkogårdsförvaltningen erfarenhet är att det är sällsynt med transporter av kistor med avlidna under helgerna. Däremot efterfrågar begravningsbyråerna bättre

Åtgärder med anledning av händelse vid Bromma kyrka, svar på ärende för beredning.

tillgänglighet till bisättningslokaler på fredagar som är den stora ceremonidagen. Detta har förvaltningen försökt att tillmötesgå enligt nedan.

Norra kapellet är, precis som tidigare, låst med kodlås där begravningsbyråerna har tillgång till kod mellan 8-16 vardagar. Övrig tid är lokalen stängd. In- och utkwittering av stoft och kista sker i liggare som finns på plats. Extra tillsyn sker av kapellvärd som tjänstgör i kapellet.

Skogskrematoriet är öppet för inlämning av kistor må-to 7-16.30 och fredagar 7-17. Öppettiderna har utökats med en timme per dag för att öka tillgängligheten efter önskemål från begravningsbyråerna. Det finns också möjlighet att tänja lite ytterligare på öppettiden vid enstaka tillfällen om byråerna i god tid tar kontakt med krematoriet. Vid Skogskrematoriet sker inskrivning av stoftet i särskild liggare och personal finns alltid på plats under öppettiderna.

Vid Räcksta krematorium sker in och utpassering i lokalerna genom kortläsare och begravningsbyråerna har personliga kort som ger tillgänglighet dygnet runt och även på helger. Endast de delar av lokalerna som är avsedda för kistförvaring är tillgängliga för byråerna. Övriga lokaler är låsta. Ut/inkwittering av stoft sker i liggare.

En genomgång av alla utkwitterade passerkort vid Räcksta har genomförts den senaste månaden för att säkerställa att endast behöriga har tillgång till passerkort.

Skalskydd.

Förvaltningen har under 2008-2009 gjort en genomgripande inventering av samtliga lokaler och deras behov av lås- och larmsystem, så kallat skalskydd. Investeringsbehovet för nya anläggningar har kostnadsberäknats till 7 Mkr. Förvaltningen beräknar påbörja investeringarna efter sommaren.

Prioriterade lösningar under sommaren

För att påskynda arbetet med en säkrare hantering av kistor med stoft kommer förvaltningen handla upp en säkerhetslösning som bygger på att alla som ska passera in i låsta lokaler med kistförvaring måste ha tillgång till ett passerkort med personlig loggningsfunktion. Det kommer då att ske en datalagring av all in/utpassering i denna typ av lokaler. En sådan lösning beräknas kunna vara på plats inom någon månad och installeras först i bisättningslokalen vid Norra kapellet.

Åtgärder med anledning av händelse vid Bromma kyrka, svar på ärende för beredning.

Långsiktiga IT-lösningar för hantering av stoft

Ett mer långsiktigt projekt pågår för att ge säkrare hantering av avlidna, stoft, urnor mm. Enligt en sådan lösning kan den avlidne förses med en streckkod som sedan följer med hela vägen till gravsättning; på handlingar, på kistan, urnan osv. Exempel på sådana lösningar finns exempelvis i Danmark.

Vid byggandet av det nya krematoriet vid Skogskyrkogården ska ny teknik appliceras vad gäller säkra in/utpasseringssystem, skalskydd och IT-lösningar.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner föreliggande redovisning och lägger ärendet till handlingarna. Förvaltningen föreslås återkomma till nämnden med en uppföljning av genomförda åtgärder vid decembersammanträdet.

Åtgärder med anledning av händelse vid Bromma kyrka, svar på ärende för beredning.

Box 9, 121 77 Globen, Arenavägen 41
Telefon 08 508 30100. Fax 08 508 30080
karin.soderling@kyf.stockholm.se

www.stockholm.se